

खरीप पणन हंगाम २०१९-२० मध्ये आधारभूत किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत दि.१ एप्रिल, २०२० ते दि.३० एप्रिल या वाढीव कालावधीत खरेदी केलेल्या धानासाठी केंद्र शासनाने निश्चित केलेल्या दराव्यतिरिक्त तसेच राज्य शासनाने धान उत्पादक शेतकऱ्यांना जाहीर केलेल्या रु.५००/- प्रोत्साहनपर राशीव्यतिरिक्त प्रति क्विंटल रु.२००/- प्रोत्साहनपर राशी (Paddy Procurement Incentive Support) राज्यशासनाकडून मंजूर करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग
शासन निर्णय, क्रमांक: खरेदी- १०१९/प्र.क्र.१४६ /नापु २९
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक: ०४ सप्टेंबर, २०२०.

वाचा -

१. शासन निर्णय क्रमांक: खरेदी-१०१९/प्र.क्र.९८/नापु २९, दि. ९ सप्टेंबर, २०१९.
२. शासन निर्णय क्रमांक: खरेदी-१०१९/प्र.क्र.१४६ /नापु २९, दि. १२ डिसेंबर, २०१९
३. शासन निर्णय क्रमांक: खरेदी-१०१९/प्र.क्र.१४६/नापु २९, दि. ०४ मार्च, २०२०.

प्रस्तावना -

आधारभूत किंमत खरेदी योजना ही केंद्र शासनाची योजना असून ती शेतकऱ्यांच्या हितासाठी आहे. या योजनेअंतर्गत केंद्र शासन निरनिराळ्या पिकांच्या किमान आधारभूत किंमती जाहीर करते व आधारभूत किंमतीचा लाभ होण्याच्या दृष्टीने शेतकऱ्यांना हमी किंमतीपेक्षा कमी किंमतीने (डीस्ट्रेस सेल) धान्य विकावे लागू नये म्हणून राज्य शासनातर्फे धान्याची (एफ. ए. क्यू. धान व भरडधान्य) खरेदी करण्यात येते. महाराष्ट्र राज्यात केंद्र शासनाची "नोडल एजन्सी" म्हणून भारतीय अन्न महामंडळ काम पहाते तर भारतीय अन्न महामंडळाच्या वतीने राज्यात आधारभूत किंमत खरेदी योजनेची अंमलबजावणी राज्य शासन मान्यताप्राप्त अभिकर्ता संस्थेमार्फत करते. सदर योजनेअंतर्गत खरेदी केलेल्या धानाची भरडाई अभिकर्ता संस्थांच्यामार्फत मिलर्सकडून करून घेऊन प्राप्त होणारा सीएमआर (तांदूळ) हंगाम २०१६-१७ पासून गिरणीमालकामार्फत सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेकरिता वितरित करण्यासाठी शासकीय गोदामात जमा करण्यात येत आहे.

खरीप हंगाम २०१९-२० साठी केंद्र शासनाने धानाची आधारभूत किंमत “साधारण” धानासाठी रु. १८१५/- व “अ” ग्रेड धानासाठी रु. १८३५/- इतकी निश्चित केली आहे. सदर हंगामात धान उत्पादनाच्या वाढत्या खर्चामुळे धान उत्पादक शेतकरी अडचणीत आलेला असल्याची बाब विचारात घेऊन, संदर्भाधीन क्र. २ या शासन निर्णयान्वये खरीप पणन हंगाम २०१९-२० मध्ये खरेदी केलेल्या धानासाठी प्रति क्विंटल रु. ५००/- प्रोत्साहनपर राशी (Paddy Procurement Incentive Support) धान उत्पादक शेतकऱ्यांना राज्य शासनाने जाहीर केली आहे. तथापि, याव्यतिरिक्त मा. मुख्यमंत्री

महोदयांनी महाराष्ट्र राज्य विधीमंडळाच्या सन २०१९ च्या नागपूर येथील हिवाळी अधिवेशनामध्ये धान उत्पादक शेतकऱ्यांसाठी याअगोदर जाहीर केलेल्या रु. ५००/- प्रतिक्विंटल इतक्या प्रोत्साहनपर राशीव्यतिरिक्त अधिकची रु.२००/- प्रतिक्विंटल इतकी प्रोत्साहनपर राशी देण्यास संदर्भाधीन क्र.३ च्या शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात आली आहे. सदर रु.५००+२००= रु.७००/- प्रति क्विंटल इतकी प्रोत्साहन राशी (प्रति शेतकरी ५० क्विंटलच्या मर्यादेत) खरीप पणन हंगाम २०१९-२० मध्ये धान खरेदीकरीता वाढविण्यात आलेल्या दि.०१ एप्रिल, २०२० ते दि.३० एप्रिल, २०२० पर्यंतच्या कालावधीत, उक्त योजनेतर्ग खरेदी करण्यात आलेल्या धानासाठी देखील धान उत्पादक शेतकऱ्यांना देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय -

खरीप पणन हंगाम २०१९-२० मधील आधारभूत किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत खरेदी केलेल्या धानासाठी, केंद्र शासनाने मंजूर केलेल्या “साधारण” धानासाठी प्रतिक्विंटल रु.१८१५/- व “अ” ग्रेड धानासाठी प्रतिक्विंटल रु.१८३५/- या किमान आधारभूत किंमतीव्यतिरिक्त राज्य शासनाने धान उत्पादक शेतकऱ्यांना दिनांक १२ डिसेंबर, २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये रु.५००/- प्रतिक्विंटल प्रोत्साहनपर राशी (Paddy Procurement Incentive Support) प्रति शेतकरी ५० क्विंटलची मर्यादा पाळून धान उत्पादक शेतकऱ्यांना मंजूर केली आहे. तसेच संदर्भाधीन क्र.३ च्या शासन निर्णयान्वये रु.५००/- इतक्या प्रोत्साहन राशीव्यतिरिक्त अधिक रु.२००/- (रु.५००+२००=रु.७००/-) इतकी प्रोत्साहनपर राशी खरीप पणन हंगाम २०१९-२० मध्ये खरेदी केलेल्या धानाकरिता प्रति शेतकरी ५० क्विंटलची मर्यादा पाळून धान उत्पादक शेतकऱ्यांना मंजूर करण्यात आली आहे. सदर रु.५००/- अधिक रु. २०० अशी एकूण रु.७००/- प्रति क्विंटल इतकी प्रोत्साहनपर राशी खरीप पणन हंगाम २०१९-२० मध्ये धान खरेदीसाठी वाढवून दिलेल्या दि.०१ एप्रिल, २०२० ते दि.३० एप्रिल, २०२० या कालावधीत किमान आधारभूत किंमत खरेदी योजनेतर्गत राज्यात खरेदी करण्यात आलेल्या धानासाठी प्रति शेतकरी ५० क्विंटलची मर्यादा पाळून धान उत्पादक शेतकऱ्यांना देण्यास या शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात येत आहे.

२. वरील अतिरिक्त प्रोत्साहनपर राशी केवळ खरीप पणन हंगाम २०१९-२० मध्ये खरेदी झालेल्या धानासाठीच लागू राहील.

३. खरीप पणन हंगाम २०१९-२० मधील किमान आधारभूत किंमतीवर प्रोत्साहनपर राशी द्यावयाची असल्याने, खरीप पणन हंगाम २०१९-२० साठीचे धान / भरडधान्य खरेदीबाबतच्या संदर्भाधीन क्रमांक १ येथील शासन निर्णयामध्ये नमूद केलेल्या सर्व अटी व शर्तीनुसारच खरेदी झाला असल्याची खातरजमा करूनच अदा करावी.

४. संदर्भाधीन शासन निर्णय क्र. १ नुसार अभिकर्ता संस्थांनी सदर योजनेखाली शेतक-यांचे धान खरेदी करताना त्यांच्याकडील ७/१२ चा उतारा तपासून धान खरेदी करण्याच्या सूचना आहेत. त्याचप्रमाणे प्रोत्साहनपर राशीची रक्कम अदा करतानाही ७/१२ चा उतारा तपासून सदर रक्कम संबंधित शेतक-यांना दिली जाईल, याची दक्षता घ्यावी. बिगर शेतक-यांकडून कोणत्याही परिस्थितीत धान खरेदी झालेली नाही, याची संपूर्ण खातरजमा अभिकर्ता संस्थांनी करावयाची आहे.

शेतक-यांव्यतिरिक्त अन्य व्यक्तींकडून धान खरेदी झाल्याचे निदर्शनास आल्यास व अशा कोणत्याही तक्रारी शासनास प्राप्त झाल्यास संबंधित जबाबदार अधिकारी/ कर्मचारी यांचेविरुद्ध कठोर कारवाई करण्याची कार्यवाही संबंधित अभिकर्ता संस्थांनी करावी. याबाबतची खात्री करण्याची जबाबदारी अभिकर्ता संस्था ज्या मंत्रालयीन विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखाली काम करतात त्या विभागांची राहिल.

५. वरील प्रोत्साहनपर राशीमुळे खरीप पणन हंगाम २०१९-२० मध्ये खरेदी केलेल्या धानासाठी येणाऱ्या अंदाजे रु. ६३.५४ कोटी इतक्या अतिरिक्त खर्चास मान्यता देण्यात येत आहे.

६. सदर खर्च या विभागाच्या स्वीय प्रपंजी लेख्यातून (PLA) भागविण्यात यावा. व सदरचा खर्च मागणी क्र. एम-४, ४४०८, अन्न साठवण व वखार यावरील भांडवली खर्च, ०१ अन्न, १०१ प्रापण व पुरवठा, (०२) प्रापण वितरण व किंमत नियंत्रण (०२)(१२) मुंबई शहर किमान आधारभूत किंमत योजनेखालील भरडधान्य/ धान खरेदी (४४०८०३८२) २१- पुरवठा व लेखनसामग्री या लेखाशीर्षाखाली पुनर्विनियोजनाद्वारे उपलब्ध होणाऱ्या तरतुदीमधून भागविण्यात यावा. या खर्चाची प्रतिपूर्ती सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षात मुख्य लेखाशिर्ष २४०८०५३८ यामध्ये उपलब्ध होणाऱ्या तरतुदीमधून करावी.

७. सदरहू शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक-१८५/व्यय-१०, दिनांक ०८.०७.२०२० अन्वये प्राप्त सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२००९०४१७५६०४४५०६ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(मनोजकुमार सुर्यवंशी)

शासनाचे सह सचिव

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव.
३. मा. मंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण यांचे खाजगी सचिव.
४. मा. मंत्री, वित्त यांचे खाजगी सचिव.
५. मा. मंत्री, पणन यांचे खाजगी सचिव.
६. मा. मंत्री, आदिवासी विकास, यांचे खाजगी सचिव.
७. मा. विरोधी पक्ष नेते (विधानसभा, विधानपरिषद)
८. मा. राज्यमंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण, यांचे खाजगी सचिव.
९. मा. सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
१०. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई.
११. अपर मुख्य सचिव, (वित्त) महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई.

१२. प्रधान सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग.
१३. अपर मुख्य सचिव, कृषि व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१४. अपर मुख्य सचिव (पणन), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१५. सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१६. अपर मुख्य सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१७. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र स्टेट को.ऑप.मार्केटिंग फेडरेशन लि., कनमूर हाऊस, नरसी नाथा स्ट्रीट, मुंबई- ४०० ००९,
१८. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळ, आदिवासी विकास भवन, २ रा माळा, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा रोड, नाशिक-२,
१८. सर्व विभागीय आयुक्त.
१९. नियंत्रक (शिधावाटप) व संचालक नागरी पुरवठा(गो/वा), मुंबई,
२०. सर्व जिल्हाधिकारी,
२१. सर्व उप आयुक्त (पुरवठा),
२२. सर्व जिल्हा पुरवठा अधिकारी,
२३. सर्व अन्नधान्य वितरण अधिकारी,
२४. वित्तीय सल्लागार व उप सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मुंबई,
२५. उप संचालक, नागरी पुरवठा, पुरवठा आयुक्त कार्यालय, मुंबई.
२६. सहसचिव /सर्व उप सचिव/अवर सचिव/सर्व अधिकारी, अ.ना.पु.व ग्रा.सं.विभाग, मंत्रालय विस्तार, मुंबई,
२७. सर व्यवस्थापक, (महा.) भारतीय अन्न महामंडळ, ५ वा माळा, राजेंद्र नगर, दत्तपाडा रोड, बोरीवली (पूर्व) मुंबई-४०० ०६६.
२८. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई (५ प्रती),
२९. ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, ग्रंथालय ६ वा मजला, विधान भवन, मुंबई. (१० प्रती)
३०. मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षांची कार्यालये, (प्रत्येकी ५ प्रती),
३१. सर्व विधान परिषद सदस्य व विधान सभा सदस्य
३२. निवड नस्ती (नापु-२९).